11 Νοεμβρίου 2018

Τι είναι η αιγιαλίτιδα ζώνη – Ποιες αλλαγές φέρνει η επέκταση στα 12 ναυτικά μίλια

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Η ανακοίνωση Κοτζιά αλλάζει την πάγια στάση της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας – Πώς η απόφαση ικανοποιεί την Τουρκία – Έντονες αντιδράσεις από την αντιπολίτευση

Νέες αναταράξεις έχει προκαλέσει η ανακοίνωση του πρώην υπουργού Εξωτερικών για τμηματική επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης στο Ιόνιο από τα 6 στα 12 ναυτικά μίλια.

Ο κ. Νίκος Κοτζιάς, κατά την τελετή παράδοσης – παραλαβής του υπουργείου Εξωτερικών μεταξύ του ιδίου και του πρωθυπουργού που αναλαμβάνει το χαρτοφυλάκιο, εξέφρασε ιδιαίτερη ικανοποίηση για την επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης, τονίζοντας πως κλείνει ένα ζήτημα 120 ετών. «Υλοποιεί μια πολύ σημαντική πολιτική, την επέκταση της κυριαρχίας της χώρας πρώτη φορά μετά από 70 χρόνια, από τότε που πήραμε τη Δωδεκάννησο». Μάλιστα, ανακοίνωσε ότι τα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα για την επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης της χώρας από τους Οθωνούς μέχρι τα Αντικύθηρα είναι έτοιμα.

Ο Νίκος Κοτζιάς εξήγησε πως η διευθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης έχει τρία βήματα, που όλα έχουν ολοκληρωθεί: «Το πρώτο βήμα είναι να κλείσουν οι κόλποι, το δεύτερο βήμα είναι να φτιαχτούν παντού μαζί με τους κόλπους οι γραμμές βάσης και το τρίτο είναι, με βάση αυτά, να γίνει επέκταση από τα 6 στα 12 μίλια». Αυτό μας διευκολύνει και για την ΑΟΖ με την Ιταλία και την Αλβανία, συμπλήρωσε.

Αποσαφήνισε πως με αυτόν τον τρόπο επεκτείνεται η κυριαρχία της Ελλάδας, καθώς δεν πρόκειται για κυρίαρχα δικαιώματα όπως είναι η ΑΟΖ, αλλά είναι κανονική «εδαφική κυριαρχία». «Η χώρα επεκτείνει τον εαυτό της στα 12 μίλια, εκτός όπου είναι στενά, όπου πηγαίνουμε με την αρχή της μέσης γραμμής», διευκρίνισε.

«Η επέκταση μέχρι τα Αντικύθηρα σύμφωνα και με τις οδηγίες της κυβέρνησης, είναι το πρώτο Προεδρικό Διάταγμα» ανέφερε αναλυτικά και έκανε γνωστό ότι το δεύτερο είναι σχεδόν ολοκληρωμένο και αφορά από τα Αντικύθηρα στην Κρήτη, σημειώνοντας ότι απλώς θέλει το τσεκάρισμα από διεθνείς χαρτογράφους, ενώ θέλει ξανά μέτρημα αυτό από τα Αντικύθηρα μέχρι και τον Σαρωνικό και από τον Σαρωνικό μέχρι τον Παγασητικό, τη Μαγνησία, περιλαμβάνοντας και την Εύβοια.

Τι αλλάζει

Η ανακοίνωση που έγινε για την τμηματική επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης από τα 6 στα 12 ναυτικά μίλια, αποτελεί μια εξέλιξη η οποία αλλάζει την πάγια στάση της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας στο συγκεκριμένο ζήτημα για 80 χρόνια.

Τα 6 ναυτικά μίλια ισχύουν από το 1936 και έκτοτε υπάρχει μια διαρκής συζήτηση

περί του αν η Ελλάδα θα πρέπει να τα επεκτείνει στα 12, βάσει του εθιμικού δικαιώματος που ορίζεται από την ίδια τη Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας. Από τον Ιούνιο του 1996 και έπειτα, το συγκεκριμένο ζήτημα κατέστη κεντρικό για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, καθώς η Εθνοσυνέλευση της Τουρκίας εξουσιοδότησε το κράτος να κηρύξει πόλεμο εναντίον της Ελλάδας σε περίπτωση επέκτασης των χωρικών υδάτων στα 12 ν.μ.

Τα χωρικά ύδατα αποτελούν επέκταση στη θάλασσα της εθνικής κυριαρχίας μιας χώρας πέρα από τις ακτές της. Θεωρούνται μέρος του εθνικού εδάφους και επ' αυτών ασκείται πλήρης εξουσία από την παράκτια χώρα. Πρόκειται δηλαδή για μια ζώνη συνέχεια των ακτών, που καλύπτει ένα τέτοιο πλάτος, απόσταση από την ακτογραμμή, η οποία καθορίζεται από τους ισχύοντες κάθε φορά κανόνες του Διεθνούς Δικαίου.

Τα χωρικά ύδατα της Ελλάδας εκτείνονται στα 6 ναυτικά μίλια από τη φυσική ακτογραμμή, δηλαδή από την παραλία. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το πλάτος λόγω γεωγραφικών περιορισμών, μπορεί να είναι μικρότερο από 6 ν. μίλια. Εάν, π.χ., η απόσταση της ελληνικής ακτής από την απέναντι τουρκική ακτή είναι μικρότερη των 12 ναυτικών μιλίων (το άθροισμα των χωρικών υδάτων των απέναντι ακτών), τότε εφαρμόζεται ο κανόνας της μέσης γραμμής, δηλαδή η μέση απόσταση των ακτών των δύο χωρών, εκτός εάν υπάρχουν άλλες σχετικές συμβατικές ρυθμίσεις. Αυτή είναι η περίπτωση των ανατολικών ακτών των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και της Δωδεκανήσου.

Ειδικά, σύμφωνα με την «Καθημερινή», για την οριοθέτηση στην περιοχή των Δωδεκανήσων ισχύει η Συμφωνία της 4ης Γενάρη 1932 και το Πρωτόκολλο της 28ης Δεκέμβρη 1932 μεταξύ Ιταλίας και Τουρκίας. Η συμφωνία αυτή ορίζει επακριβώς τα θαλάσσια σύνορα των Δωδεκανήσων και συνοδεύεται και από σχετικούς χάρτες. Η Ελλάδα θεωρείται διάδοχο κράτος της Ιταλίας στη συμφωνία αυτή με βάση τη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων της 10ης Φλεβάρη 1947, που εκχωρεί την κυριαρχία των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα.

Δύο είναι τα νομοθετήματα τα σχετικά με την αιγιαλίτιδα ζώνη της Ελλάδας. Συγκεκριμένα, ο Α.Ν. 230/1936 «περί καθορισμού αιγιαλίτιδος ζώνης της Ελλάδος». Η πρόβλεψη αυτή επαναλαμβάνεται και στον ΚΔΝΔ (Ν.Δ. 187/1973», που ορίζει ότι «τα χωρικά ύδατα περιλαμβάνουν θαλάσσια ζώνη, της οποίας το πλάτος ορίζεται εις εξ ναυτικά μίλια, δυνάμενον να ορισθή και διαφόρως διά Π. Διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου».

Εκτοτε τα δεδομένα άλλαξαν. Σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο, εθιμικό και συμβατικό, η Ελλάδα έχει το δικαίωμα επέκτασης των χωρικών υδάτων στα 12 ν.

μίλια. Κατά την επικύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, η Ελλάδα προέβη σε δήλωση σύμφωνα με την οποία «ο χρόνος και ο τόπος άσκησης των εν λόγω δικαιωμάτων (…) είναι ένα ζήτημα που απορρέει από την εθνική της στρατηγική». Επιπλέον το άρθρο 2 του Ν.2321/1995, κυρωτικού της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας, προβλέπει ότι «η Ελλάδα έχει το αναφαίρετο δικαίωμα κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 της κυρουμένης Συμβάσεως να επεκτείνει σε οποιονδήποτε χρόνο το εύρος της χωρικής θάλασσας μέχρι αποστάσεως 12 ν. μιλίων».

Βέβαια, ένα δικαίωμα που δεν ασκείται, και μάλιστα υπό το βάρος της απειλής πολέμου από την Τουρκία, υποβαθμίζεται και με την πάροδο του χρόνου γίνεται ανενεργό. Η Τουρκία, με απόφαση της Εθνοσυνέλευσής της (8/6/1995), μόλις τέθηκε σε ισχύ η Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας, εξέδωσε το γνωστό «casus belli». Θεωρεί ως αιτία πολέμου την επέκταση στα 12 μίλια των ελληνικών χωρικών υδάτων. Η Τουρκία έκτοτε δεν έχει ανακαλέσει την πολιτική της αυτή παρά την …«ευρωπαϊκή» πορεία της.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το δικαίωμα επέκτασης των χωρικών υδάτων μέχρι τα 12 ν. μίλια έχει ασκηθεί ήδη από πολλά κράτη συμπεριλαμβανομένης και της Τουρκίας, η οποία από το 1964 έχει επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στον Εύξεινο Πόντο και τη Μεσόγειο στα 12 ν. μίλια. Επίσης, από την τουρκική πλευρά προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι με την επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων στα νησιά του Αιγαίου στα 12 ν. μίλια θα αποκλειστούν οι τουρκικές ακτές από την πρόσβασή τους στη θάλασσα και η θαλάσσια επικοινωνία μεταξύ των τουρκικών παραλίων θα γίνεται μετά από ελληνική έγκριση.

Σε καμία περίπτωση δε θα ισχύσει αυτό γιατί, σύμφωνα με τη νέα Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, το δικαίωμα της αβλαβούς διέλευσης κατοχυρώνεται απόλυτα και διευρύνεται. Επίσης, υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις περί θαλασσίων στενών, που διευκολύνουν τη ναυσιπλοΐα. Κάνοντας χρήση αυτών των δικαιωμάτων ακόμα και πολεμικά πλοία άλλων χωρών μπορούν να περάσουν ανενόχλητα από τα ελληνικά χωρικά ύδατα και από τα στενά περάσματα μεταξύ των νησιών, όπως εξάλλου γίνεται και σήμερα.

Ενα άλλο επιχείρημα της τουρκικής πλευράς είναι ότι με την επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων στα 12 μίλια, ανατρέπεται το «στάτους» που έφερε η Συνθήκη της Λοζάνης στο Αιγαίο. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι το πλάτος των χωρικών υδάτων δεν είναι κάτι στατικό αλλά καθορίζεται κάθε φορά με βάση το βεληνεκές των όπλων που μπορούν να προσεγγίσουν μια ακτή. Οταν υπογράφηκε, το 1923, η συγκεκριμένη συνθήκη ίσχυαν διεθνώς τα 3 ν. μίλια ως χωρικά ύδατα. Αργότερα έγιναν τα 6 ν. μίλια και σήμερα έχουν καθιερωθεί τα 12 ν. μίλια.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι από την ελληνική πλευρά το ζήτημα της επέκτασης των χωρικών υδάτων στα 12 ν. μίλια «φυλάσσεται» περισσότερο σαν διαπραγματευτικό χαρτί σε μια επικείμενη διαδικασία συζήτησης όλου του πακέτου των τουρκικών διεκδικήσεων, καθώς τυχόν επέκταση στα 12 ν. μίλια των ελληνικών χωρικών υδάτων έχει καταλυτική επίδραση και στο ζήτημα της υφαλοκρηπίδας και του εναέριου χώρου.

Επίσης, δεν έχει γίνει χρήση ούτε του δικαιώματος που παρέχεται από το Διεθνές Δίκαιο για καθορισμό «ευθειών γραμμών βάσης». Πρόκειται για μια νοητή ευθεία γραμμή που συνδέει τις άκρες ενός κόλπου και η γραμμή αυτή ορίζεται ως βάση απ’ όπου αρχίζει η μέτρηση του πλάτους της ζώνης των χωρικών υδάτων. Ούτε καν αυτό έχει γίνει. Ενα μέτρο που δε συνδέεται άμεσα με τις τουρκικές διεκδικήσεις και θα μεγέθυνε κατά πολύ τα ελληνικά χωρικά ύδατα και τον υπερκείμενο εναέριο χώρο. Σαν παράδειγμα ν’ αναφέρουμε ότι κόλποι όπως οι Σαρωνικός, Θερμαϊκός, Λακωνικός, Στρυμονικός, κλπ. θα έκλειναν και θα αποτελούσαν περιοχή άσκησης ελληνικής κυριαρχίας. Η ίδια εγκατάλειψη ισχύει και για το δικαίωμα της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) που μπορεί να ορίσει η Ελλάδα πέρα από τα χωρικά της ύδατα.

Αντιδράσεις από την αντιπολίτευση

Για «έλλειψη σοβαρότητας και συναίσθησης ευθύνης» έκανε λόγο ο τομεάρχης Εξωτερικών της Νέας Δημοκρατίας, Γιώργος Κουμουτσάκος, σχολιάζοντας παράλληλα ότι η επιλεκτική επέκταση των χωρικών υδάτων έγινε «πρόχειρα και αποσπασματικά». «Ως προς την ουσία της ανακοίνωσης, επιφυλασσόμαστε να τοποθετηθούμε, αφού θα υπάρξει πλήρης και επίσημη ενημέρωση για ένα τόσο σοβαρό ζήτημα και με γνώμονα πάντα τα ευρύτερα συμφέροντα της χώρας», συμπλήρωσε.

«Είναι, επιπλέον, απολογισμός ανοικτών μετώπων και επιζήμιων χειρισμών στα μεγάλα ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής της χώρας, καθώς και κακοδιοίκησης και αυταρχισμού στο Υπουργείο των Εξωτερικών. Πέραν αυτών και σε επιβεβαίωσή τους, σήμερα, μια πολύ σημαντική ανακοίνωση για την εξωτερική

πολιτική της χώρας, όπως η επιλεκτική επέκταση των χωρικών της υδάτων, γίνεται πρόχειρα και αποσπασματικά επ' ευκαιρία της παράδοσης – παραλαβής του Υπουργείου Εξωτερικών», επεσήμανε ο τομεάρχης της ΝΔ.

Τέλος, ο κ. Κουμουτσάκος χαρακτήρισε «εθνικά επιζήμια τη Συμφωνία των Πρεσπών και την εκχώρηση της "μακεδονικής" εθνότητας και γλώσσας στα Σκόπια».

Από την πλευρά του ο Ευάγγελος Βενιζέλος προειδοποίησε για τους κινδύνους της μερικής επέκτασης της αιγιαλίτιδας ζώνης, εκτός Αιγαίου, κάνοντας λόγο για αποδοχή του θεμελιώδους τουρκικού επιχειρήματος περί «ειδικών συνθηκών».

«Μερική επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης εκτός Αιγαίου, με τα χωρικά ύδατα στο Αιγαίο να παραμένουν στα 6 μίλια, σημαίνει αποδοχή, πρώτον, του θεμελιώδους τουρκικού επιχειρήματος περί "ειδικών συνθηκών" στο Αιγαίο και, δεύτερον, της τουρκικής πρακτικής καθώς η Τουρκία έχει διαφοροποιημένο μήκος χωρικών υδάτων», υπογραμμίζει σε ανάρτησή του στον προσωπικό του λογαριασμό στο Facebook.

«Τέτοιες κινήσεις που απασχολούν την εθνική πολιτική επί σαράντα πέντε χρόνια ούτε εξαγγέλλονται υπό τέτοιες ενδοκυβερνητικές συνθήκες, ούτε, πολύ περισσότερο, γίνονται έτσι, ως επικοινωνιακό αντίβαρο», επεσήμανε παράλληλα ο κ. Βενιζέλος.

«Ο πρώην Υπουργός Εξωτερικών κ. Νίκος Κοτζιάς ανακοίνωσε σήμερα την επέκταση στα 12 ναυτικά μίλια της αιγιαλίτιδας ζώνης στο Ιόνιο Πέλαγος. Παχιά λόγια και μεγαλαυχία άμα τη αποχωρήσει δεν μετρούν», σχολίασε και ο Ανδρέας Λοβέρδος, υπεύθυνος ΚΤΕ Εξωτερικών και Αμυνας του Κινήματος Αλλαγής.

Πηγή: **newsbomb.gr**